

OTDK-DOLGOZAT

Csizmadia Áron

BA

2013

VÁRAKOZÁSOK ÉS EREDMÉNYEK

-

HOGY BIZONYÍTOTT AZ EGYKULCSOS SZJA?

EXPECTATIONS AND RESULTS

—

HOW HAS THE FLAT PIT RATE PERFORMED?

Tartalom

1.	PROBLÉMAFELVETÉS.....	1
2.	ELŐZMÉNYEK.....	2
2.1.	Alapfogalmak	2
2.2.	Személyi jövedelemadóztatás Magyarországon.....	3
2.3.	Egykulcsos SZJA elmélet.....	7
3.	A GYAKORLATI ALKALMAZÁS	8
3.1.	Az első alkalmazás: a Balti országok	9
3.2.	Szlovákia és az egykulcsos adó.....	11
3.3.	Az EU véleménye.....	14
4.	A MAGYARORSZÁGI BEVEZETÉS	15
4.1.	Magyar előzmények	15
4.2.	Szakmai kritikák.....	15
5.	AZ EGYKULCSOS ADÓ HATÁSAI.....	16
5.1.	A háztartások jövedelmére vetett hatás:.....	17
5.1.1.	A fogyasztásra és a beruházásokra vetett hatás:.....	20
5.1.2.	A felsőbb jövedelem kategóriába esők és az egykulcsos SZJA.....	23
5.2.	GDP növekedés	24
5.3.	A foglalkoztatásra gyakorolt hatás:	25
5.3.1.	A foglalkozásban állók létszámának változása:	25
5.3.2.	Az alkalmazásban állók létszámának változása:	27
5.3.3.	Mi a különbség?	28
5.3.4.	Melyikre hagyatkozunk?	29
5.3.5.	Következtetések	30
6.	ÖSSZEGZÉS.....	32
6.1.	Javaslatok a témában:.....	33
7.	IRODALOMJEGYZÉK.....	34
7.1.	Internetes források.....	34

Ábrajegyzék

1. Ábra: A szlovák (és a magyar) éves GDP alakulása (Forrás: *Menedzsment Fórum/ mfor.hu* [2012])
2. Ábra: Az egykulcsos adó bevezetésének hatásai a szlovák gazdaságra (Forrás: *Menedzsment Fórum/ mfor.hu/Eurostat* [2012])
3. Ábra: Nemzetgazdasági beruházások volumenindexei (Forrás: *Privát bankár/privatbankar.hu/KSH* [2012])
4. Ábra: Az egykulcsos adó bevezetésének hatásai a magyar gazdaságra (Forrás: *Menedzsment Fórum/ mfor.hu/Eurostat* [2012])
5. Ábra: A foglalkoztatottak száma és aránya (Forrás: *KSH* [2012])
6. Ábra: A foglalkoztatás alakulása (Forrás: *Portfolio.hu/KSH* [2012])
7. Ábra: Az alkalmazásban állók létszáma a nemzetgazdaságban (Forrás: *Portfolio.hu/KSH* [2012])
8. Ábra: A foglalkoztatás alakulása különböző statisztikai mérések szerint (Forrás: *Portfolio.hu/KSH* [2012])
9. Ábra: Közalkalmazottak a közszférában (Forrás: *Portfolio.hu/KSH* [2012])
10. Ábra: A foglalkoztatottság alakulása és a gazdasági növekedés (Forrás: *Portfolio.hu/MFB* [2012])

Táblázatjegyzék

1. Táblázat: Az összevont adóalapot terhelő adómérték 1988-2012 (Forrás: *Nemzeti Adó- és Vámhivatal* [2012])
2. Táblázat: Az egykulcsos adórendszerek listája (Forrás: *IMF/Eurostat* [2012])
3. Táblázat: A háztartások jövedelmének változása, csak adóváltozások (Forrás: *LIGA/MSZOSZ* [2011])
4. Táblázat: A 2011. évi nettó keresetek alakulása változatlan bruttó bér esetén (Forrás: *A keresetkategóriák és a hozzájuk tartozó létszám APEH SZJA bevallási statisztika, a nettó kereset Hanti Erzsébet számítása/ Forrás: LIGA/MSZOSZ* [2011])
5. Táblázat: Az elvárt béremelés költsége a munkaadónál (Számítás: *Hanti Erzsébet/ LIGA/MSZOSZ* [2011])
6. Táblázat: Háztartások egy főre jutó fogyasztási kiadásai (Ft/fő/hó) (Forrás: *Privát bankár/privatbankar.hu/KSH* [2012])

1. PROBLÉMAFELVETÉS

Az elmúlt két év gazdaságpolitikai változtatásait heves viták kísérik, ezek közül is talán az egykulcsos személyi jövedelemadó (SZJA) bevezetését érték a legkomolyabb szakmai kritikák. A témával kapcsolatban sok neves közgazdász alkotott véleményt különböző szempontok szerint.

Az egykulcsos SZJA-val kapcsolatos kritikák ismét elárasztották médiát a Magyar Kormány és az IMF közötti hiteltárgyalások kapcsán. Találgatások tárgyát képezte, hogy az IMF hitel egyik feltétele az egykulcsos SZJA eltörlése, és ismételten progresszív adózás bevezetése lehet. Ekkor keltette fel a figyelmemet a téma, és úgy döntöttem érdemes kutatást végezni a kérdésben, hogy magam is állást foglalhassak.

Úgy gondolom, hogy ez egy olyan téma, amely majdnem mindenkit érint a gyakorlatban is. A kormány ezen intézkedése nekem is felkeltette a figyelmemet, ezért célom egy olyan dolgozat megírása volt, mely széleskörűen foglalkozik az egykulcsos személyi jövedelemadó bevezetésének előzményeivel, de főleg annak szerteágazó hatásaival.

Kutatásom során az alábbi hipotéziseket állítottam fel:

- 1. Az egykulcsos SZJA már bizonyított a gyakorlatban, több országban is jelentős sikereket értek el a bevezetésével.**
- 2. Az egykulcsos SZJA bevezetésének Magyarországon beruházásösztönző hatása van.**
- 3. Az alacsonyabb adókulcsnak teljesítménynövelő hatása van.**
- 4. Az egykulcsos személyi jövedelemadózás átláthatóbb és igazságosabb a progresszív adózásnál.**

Az alábbi hipotézisekre primer és szekunder kutatással kerestem a válaszokat.

Primerkutatásom fókuszcsoporthoz tartozó interjúból áll, melyben 4 középvezetőként több mint tíz éves munkatapasztalattal rendelkező interjúalany volt segítségemre 2012.november 11-én.

Szekunderkutatásom alapját pedig magyar és idegen nyelvű szakmai folyóiratok és internetes honlapok cikkei, statisztikai adatokkal, kimutatásokkal alátámasztott elemzések teszik ki.

Dolgozatomban visszatekintek a személyi jövedelemadó múltjára, az egykulcsos adózás elméletére. Megvizsgálom az egykulcsos SZJA előnyeit, hátrányait, a nemzetközi tapasztalatokat, az itthoni bevezetés előzményeit és a hozzáfűzött reményeket.

Sorra veszem a következményeit: a gazdaság teljesítményére, az adóbevételekre, a háztartások jövedelmére, valamint a beruházások volumenére, és a megtakarításokra vetett hatását.

Dolgozatom írása közben a témát több oldalról közelítettem meg, majd szakmai szempontok alapján foglaltam állást a felvetett hipotézisekkel kapcsolatban.

2. ELŐZMÉNYEK

2.1. Alapfogalmak

Fontosnak tartom a dolgozatomban használt adótani alapfogalmak tisztázását, továbbá bizonyos feltételezések megtételét:

Az adó kötelező jellegű, vissza nem térülő, visszafizetés nélküli, általános, pénzügyi szolgáltatás, amelyeket az állam vagy más közhatalmi szervezet (pl.: helyi-, területi önkormányzat) olyan jogszabályok alapján hajt be, amelyek meghatározzák ezen kötelezettségek nagyságát, feltételeit, fizetési esedékességét.¹

A személyi jövedelemadó: az állami feladatok ellátásához szükséges adóbevételek biztosítása a magánszemélyek jövedelmének terhére. Célja a közkiadások biztosításához, a közteherviseléshez való hozzájárulás.²

A személyi jövedelemadó egy közvetlen, jövedelmet terhelő, általános, kulcsos adó.

Tárgya: jövedelemszerzés.

¹ (Burján et al. [2012])

² <http://penzugy.uw.hu/fogalomtar.html> (letöltve: 2012. november 16.)

Alapja: jövedelem. Belföldi illetőségű személy esetén belföldi és külföldi jövedelmeinek összessége. Itt jegyezném meg, hogy dolgozatomban jövedelemnek a munkavégzésből szerzett jövedelmet tekintem.

Alanya: a jövedelmet szerző személy.

Adókulcs szerint lehet:

- Egykulcsos, ha az adó alap növekedésével változatlan az alkalmazott kulcs (átlagkulcs konstans)
- Progresszív, ha az adóalap növekedésével nő az adó terhelés aránya (nő az átlagadókulcs)
- Regresszív, ha az adóalap növekedésével csökken az adóterhelés aránya (csökken az átlagadókulcs)³

Itt jegyezném meg, hogy bár jelenleg még nem teljesen egykulcsos Magyarországon az SZJA, ugyanis a szuperbruttósítás miatt az összevont adóalap 2.424.000 forintot meghaladó részére jelenleg 1,27 szeres adóalap növelés érvényesül, ez azonban (jelenlegi állás szerint) 2013. január 1-től megszűnik és ettől a továbbiakban az egyszerűsítés miatt eltekintek.

2.2. Személyi jövedelemadóztatás Magyarországon

Ebben a fejezetben megvizsgálom a gazdasági rendszerváltás alapját képező 1987-88-as adóreformot, továbbá az azt követő személyi jövedelemadóztatást érintő változtatásokat (azon belül legfőképp az adókulcsok változását és tendenciáit).

Az 1987-88-as adóreform képezte a későbbi politikai rendszerváltás alapját. A piacgazdaság egyenlő feltételeit a nyereségadóztatás teremtette meg, a közteherviselés érdekében bevezették a személyi jövedelemadózást, a külföldi piacok felé nyitásként pedig bevezették a hozzáadott érték adót.

A változtatások eredményeként az adórendszerünk igazodott a nyugat-európai piacgazdaságokban kialakult adórendszerekhez.⁴ Ebben jelentős szerepet vállalt 1988. január 1-től a bérbruttósítással életbe lépő személyi jövedelemadóztatás, mely kezdetben progresszív, 11 kulcsos formában került bevezetésre.

³ (Sztanó Imréné dr.[2012])

⁴ The Role of tax reform in Central and Eastern European economies [1991.], OECD, Paris

Az adóreform befejező lépésének az 1990-ben elfogadott helyi adózásról és az adózás rendjéről szóló általános rendelkezések tudhatók be.

A következő táblázat összefoglalja 2012-től visszamenőleg az összevont adóalapot terhelő mértéket:

1. Táblázat: Az összevont adóalapot terhelő adómértékek 1988-2012

2012	
16%	
Az összevont adóalap a jövedelem és az adóalap-kiegészítés összege. Az adóalap-kiegészítés összegét: – az összevont adóalapba tartozó jövedelem 2 millió 424 ezer forintot meg nem haladó része után nem kell megállapítani, – az összevont adóalapba tartozó jövedelem 2 millió 424 ezer forintot meghaladó része után 27 százalékos mértékkel kell megállapítani.	
2011	
16%	
Az összevont adóalap a jövedelem adóalap-kiegészítéssel (27 százalékkal) megnövelt összege.	
2010	
0 - 5 000 000 Ft	17%
5 000 001 Ft-tól	850 000 Ft és az 5 000 000 Ft-on felüli rész 32%-a
Az összevont adóalap a jövedelem adóalap-kiegészítéssel (27 százalékkal) megnövelt összege.	
2009	
0 - 1 900 000 Ft	18%
1 900 001 Ft-tól	342 000 Ft és az 1 900 000 Ft-on felüli rész 36%-a
2008	
0 - 1 700 000 Ft	18%
1 700 001 Ft-tól	306 000 Ft és az 1 700 000 Ft-on felüli rész 36%-a
2007	
0 - 1 700 000 Ft	18%
1 700 001 Ft-tól	306 000 Ft és az 1 700 000 Ft-on felüli rész 36%-a
2006	
0 - 1 550 000 Ft	18%
1 550 001 Ft-tól	279 000 Ft és az 1 550 000 Ft-on felüli rész 36%-a
2005	
0 - 1 500 000 Ft	18%
1 500 001 Ft-tól	270 000 Ft és az 1 500 000 Ft-on felüli rész 38%-a

2004		
0-800 000 Ft	18%	
800 001 - 1 500 000 Ft	144 000 Ft és a 800 000 Ft-on felüli rész 26%-a	
1 500 001 Ft-tól	326 000 Ft és az 1 500 000 Ft-on felüli rész 38%-a	
2003		
0-650 000 Ft	20%	
650 001 - 1 350 000 Ft	130 000 Ft	és a 650 000 Ft-on felüli rész 30%-a
1 350 001 Ft-tól	340 000 Ft	és az 1 350 000 Ft-on felüli rész 40%-a
2002		
0-600 000 Ft	20%	
600 001 - 1 200 000 Ft	120 000 Ft	és a 600 000 Ft-on felüli rész 30%-a
1 200 001 Ft-tól	300 000 Ft	és az 1 200 000 Ft-on felüli rész 40%-a
2001		
0-480 000 Ft	20%	
480 001-1 050 000 Ft	96 000 Ft	és a 480 000 Ft-on felüli rész 30%-a
1 050 001 Ft-tól	267 000 Ft	és az 1 050 000 Ft-on felüli rész 40%-a
2000		
0-400 000 Ft	20%	
400 001-1 000 000 Ft	80 000 Ft	és a 400 000 Ft-on felüli rész 30%-a
1 000 001 Ft-tól	260 000 Ft	és az 1 000 000 Ft-on felüli rész 40%-a
1999		
0-400 000 Ft	20%	
400 001-1 000 000 Ft	80 000 Ft;	és a 400 000 Ft-on felüli rész 30%-a
1 000 001 Ft-tól	260 000 Ft	és az 1 000 000 Ft-on felüli rész 40%-a
1998		
0-250 000 Ft	20%	
250 001-300 000 Ft	50 000 Ft	és a 250 000 Ft-on felüli rész 22%-a
300 001-500 000 Ft	61 000 Ft	és a 300 000 Ft-on felüli rész 31%-a
500 001-700 000 Ft	123 000 Ft	és az 500 000 Ft-on felüli rész 35%-a
700 001 Ft-1 100 000 Ft	193 000 Ft	és a 700 000 Ft-on felüli rész 39%-a
1 100 001 Ft-tól	349 000 Ft	és az 1 100 000 Ft-on felüli rész 42%-a
1997		
0-250 000 Ft	20%	
250 001-300 000 Ft	50 000 Ft	és a 250 000 Ft-on felüli rész 22%-a
300 001-500 000 Ft	61 000 Ft	és a 300 000 Ft-on felüli rész 31%-a
500 001-700 000 Ft	123 000 Ft	és az 500 000 Ft-on felüli rész 35%-a
700 001 Ft-1 100 000 Ft	193 000 Ft	és a 700 000 Ft-on felüli rész 39%-a
1 100 001 Ft-tól	349 000 Ft	és az 1 100 000 Ft-on felüli rész 42%-a
1996		
0-150 000 Ft	20%	
150 001-220 000 Ft	30 000 Ft	és a 150 000 Ft-on felüli rész 25%-a
220 001-380 000 Ft	47 500 Ft	és a 220 000 Ft-on felüli rész 35%-a
380 001-550 000 Ft	103 500 Ft	és a 380 000 Ft-on felüli rész 40%-a
550 001-900 000 Ft	171 500 Ft	és az 550 000 Ft-on felüli rész 44%-a
900 001 Ft-tól	325 500 Ft	és a 900 000 Ft-on felüli rész 48%-a

1995		
0-110 000 Ft	0%	
110 001-150 000 Ft		a 110 000 Ft-on felüli rész 20%-a
150 001-220 000 Ft	8 000 Ft	és a 150 000 Ft-on felüli rész 25%-a
220 001-380 000 Ft	25 500 Ft	és a 220 000 Ft-on felüli rész 35%-a
380 001-550 000 Ft	81 500 Ft	és a 380 000 Ft-on felüli rész 40%-a
550 001 Ft-tól	149 500 Ft	és az 550 000 Ft-on felüli rész 44%-a
1994		
0-110 000 Ft	0%	
110 001-150 000 Ft		a 110 000 Ft-on felüli rész 20%-a
150 001-220 000 Ft	8 000 Ft	és a 150 000 Ft-on felüli rész 25%-a
220 001-380 000 Ft	25 500 Ft	és a 220 000 Ft-on felüli rész 35%-a
380 001-550 000 Ft	81 500 Ft	és a 380 000 Ft-on felüli rész 40%-a
550 001 Ft-tól	149 500 Ft	és az 550 000 Ft-on felüli rész 44%-a
1993		
0-100 000 Ft	0%	
100 001-200 000 Ft		a 100 000 Ft-on felüli rész 25%-a
200 001-500 000 Ft	25 000 Ft	és a 200 000 Ft-on felüli rész 35%-a
500 001 Ft-tól	130 000 Ft	és az 500 000 Ft-on felüli rész 40%-a
1992		
0-100 000 Ft	0%	
100 001-200 000 Ft		a 100 000 Ft-on felüli rész 25%-a
200 001-500 000 Ft	25 000 Ft	és a 200 000 Ft-on felüli rész 35%-a
500 001 Ft-tól	130 000 Ft	és az 500 000 Ft-on felüli rész 40%-a
1991		
0-55 000 Ft	0%	
55 001-90 000 Ft		az 55 000 Ft-on felüli rész 12%-a
90 001-120 000 Ft	4 200 Ft	és a 90 000 Ft-on felüli rész 18%-a
120 001-150 000 Ft	9 600 Ft	és a 120 000 Ft-on felüli rész 30%-a
150 001-300 000 Ft	18 600 Ft	és a 150 000 Ft-on felüli rész 32%-a
300 001-500 000 Ft	66 600 Ft	és a 300 000 Ft-on felüli rész 40%-a
500 001 Ft-tól	146 600 Ft	és az 500 000 Ft-on felüli rész 50%-a
1990		
0-55 000 Ft	0%	
55 001-90 000 Ft		az 55 000 Ft-on felüli rész 15%-a
90 001-300 000 Ft	5 250 Ft	és a 90 000 Ft-on felüli rész 30%-a
300 001-500 000 Ft	68 250 Ft	és a 300 000 Ft-on felüli rész 40%-a
500 001 Ft-tól	148 250 Ft	és az 500 000 Ft-on felüli rész 50%-a
1989		
0-55 000 Ft	0%	
55 001-70 000 Ft		az 55 000 Ft-on felüli rész 17%-a
70 001-100 000 Ft	2 550 Ft	és a 70 000 Ft-on felüli rész 23%-a
100 001-150 000 Ft	9 450 Ft	és a 100 000 Ft-on felüli rész 29%-a
150 001-240 000 Ft	23 950 Ft	és a 150 000 Ft-on felüli rész 35%-a
240 001-360 000 Ft	55 450 Ft	és a 240 000 Ft-on felüli rész 42%-a

360 001-600 000 Ft	105 850 Ft	és a 360 000 Ft-on felüli rész 49%-a
600 001 Ft-tól	223 450 Ft	és a 600 000 Ft-on felüli rész 56%-a
1988		
0-48 000 Ft		0%
48 001-70 000 Ft		a 48 000 Ft-on felüli rész 20%-a
70 001-90 000 Ft	4 400 Ft	és a 70 000 Ft-on felüli rész 25%-a
90 001-120 000 Ft	9 400 Ft	és a 90 000 Ft-on felüli rész 30%-a
120 001-150 000 Ft	18 400 Ft	és a 120 000 Ft-on felüli rész 35%-a
150 001-180 000 Ft	28 900 Ft	és a 150 000 Ft-on felüli rész 39%-a
180 001-240 000 Ft	40 600 Ft	és a 180 000 Ft-on felüli rész 44%-a
240 001-360 000 Ft	67 000 Ft	és a 240 000 Ft-on felüli rész 48%-a
360 001-600 000 Ft	124 600 Ft	és a 360 000 Ft-on felüli rész 52%-a
600 001-800 000 Ft	249 400 Ft	és a 600 000 Ft-on felüli rész 56%-a
800 001 Ft-tól	361 400 Ft	és a 800 000 Ft-on felüli rész 60%-a

Forrás: Nemzeti Adó- és Vámhivatal [2012]

A fenti táblázatból láthatjuk, hogy szinte minden évben változott/változtak az alkalmazott adókulcs/adókulcsok. 1988-tól 2010-ig progresszív rendszer működött.

Az adókulcsok száma a kezdeti 11 után csökkent, átlagosan 4-6 adókulcs volt érvényben 1998-ig. 1999-től 2004-ig 3 adókulcsot alkalmaztak, míg 2004-től 2010-ig két kulcsot.

Összességében elmondhatjuk, hogy egy egyszerűsödési folyamat olvasható le az adatokból, a kulcsok száma szerint folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott.

2.3. Egykulcsos SZJA elmélet

A személyi jövedelemadózás nagyjából száz éves múltra tekint vissza, és a kezdetektől progresszív rendszerre épül.⁵

Az elv a következő: a nagyobb jövedelmek magasabb adókulccsal adózzanak, így egyre nagyobb mértékben hozzájárulván a közkiadásokhoz. Abban rejlik a progresszív

⁵http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.liganet.hu%2Fnews%2F6464%2FAz_egykulcsos_szemelyi_jovedelemado_hatasai_-_LIGA_es_MSZOSZ.doc&ei=OH-hUITCCsyM4gSoz4GYDw&usg=AFQjCNGjRmQfmdaOwMR4ANv2N2hJ0GcQ2w&sig2=cuZ9QAPplnaYtlGfbQvJQ (letöltve: 2012. október 18.)

személyi jövedelemadózás igazságossága, hogy mérsékli a piacon kialakult jövedelmi egyenlőtlenségeket.

Az egykulcsos személy jövedelemadózás lehetőségét először amerikai közgazdászok vetették fel a 80-as évek elején. Szerintük a korábbi progresszív rendszert egykulcsos (19%-os) lineárisra kellene változtatni. Szerintük az új rendszer előnye az évenkénti összetett adóbevallás elhagyása lenne, ugyanis a minden jövedelem utáni 19%-os adót a kifizetőknek kellene levonniuk, és nekik kellene elszámolniuk az állammal szemben.⁶

Ezáltal nemcsak hogy átláthatóbb lenne a jövedelemadózás rendszere, de az adminisztrációs kiadások is csökkennének. Ezt az ötletet komoly szakmai viták követték akkoriban a fejlett országokban (USA, Nagy Britannia, Svédország), mígnem elvetették gyakorlati alkalmazását.

3. A GYAKORLATI ALKALMAZÁS

A lineáris SZJA témája a 90-es évek közepén került újra elő, amikor a nemrég feloszlott Szovjet blokk több állama is bevezette a gyakorlatban.

Számunkra ezek közül a legfontosabbak: Észtország, Lettország, Litvánia tanulmányozása, illetve hozzájuk egy évtizeddel később csatlakozó Szlovákia vizsgálata két okból is: elsősorban azért, mert a rendszerváltást követő időszakban ezek az országok hasonló problémákkal szembesültek mint Magyarország, másrészt pedig ezek azok az országok melyekre szívesen hivatkoznak az egykulcsos SZJA mellett érvelő közgazdászok kimagasló gazdasági fejlődésük miatt.⁷

Egy nagyon fontos különbség azonban mégis van ezen országok, és Magyarország között: az összes ország minket kivéve lineáris, de nem arányos rendszert követ, ugyanis náluk alkalmazzák a nulla kulcsot, az adójóváírást (2012-ben).

⁶ <http://www.brdsz.hu/html/main/2011/szja.pdf> (letöltve: 2012. október 16.), Szikora János, A személyi jövedelemadóra vonatkozó szabályok változásának hatása a nettó bérekre a 2010-2012-es években

⁷ http://epa.oszk.hu/00000/00017/00189/pdf/01_erdostibor.pdf (Letöltve: 2012. október. 20.), Erdős Tibor, Egykulcsos jövedelemadó és gazdasági növekedés

2. Táblázat: Az egykulcsos adórendszerek listája

	Bevezetés éve	SZJA kulcs	Társasági adókulcs	SZJA kulcs a bevezetés előtt	Társasági adókulcs a bevezetés előtt
Észtország	1994	26	26	16-33	35
Litvánia	1994	33	29	18-33	29
Lettország	1997	25	25	10-25	25
Oroszország	2001	13	37	12-30	35
Ukrajna	2004	13	25	10-40	30
Szlovákia	2004	19	19	10-38	25
Grúzia	2005	12	20	12-20	20
Románia	2005	16	16	18-40	25
Csehország	2008	15	19	12-32	24
Bulgária	2008	10	10	20-24	10
Lengyelország	2009	15	15	19-40	19
Magyarország	2011	16	20,6	17-32	20,6

Forrás: IMF/Eurostat [2012]

3.1. Az első alkalmazás: a Balti országok

A balti országok példáját azért érdemes megvizsgálni, mert esetükben már másfél-két évtizedes tapasztalatra támaszkodhatunk.

Mindhárom országban folyamatosan csökkentették a kulcsokat. Észtországban 1994-ben 26 százalékos egykulcsos személyi jövedelemadóval kezdtek, amit 2005-ben 24 százalékra, majd évenként további egy százalékkal csökkentettek, a végső 21 százalékos szintig. Lettországon a személyi jövedelemadót 2009-ben csökkentették, 25-ről 23

százalékra. Litvánia 33 százalékos személyi jövedelemadóval kezdett, amit idő közben szignifikánsan csökkentettek míg végül 2009-ben 15 százalékos szintű lett.⁸

Mindhárom országban azonos, hogy az alacsony személyi jövedelmek nem adóznak egy évente megállapított szint alatt. Az alsó szint évenként növekszik az infláció és a gazdasági fejlődés függvényében.

Ez a szint Észtországban az éves jövedelem alapján a 2003-as évi 770 eurós szintről 2008-ra 1730 euróra nőtt. Továbbá kedvezmény jár az eltartott gyermekek után is a második eltartott gyermektől kezdve mindhárom országban.

Ezek miatt a balti országokban a személyi jövedelemadóztatást nem tekintik teljesen egykulcsosnak, hiszen az effektív adókulcs eltérő.

A balti országok esetében az egykulcsos adó bevezetését gyors gazdasági növekedés követte. Észtországban 1993-tól 2007-ig évi 6%, Lettországban ugyanezen idő alatt 6,5%, Litvániában 6%. Egyes időszakokban 9-10%-os növekedést is tapasztaltak.⁹

Ezek az adatok látszólag meggyőző érvként szolgálnak az egykulcsos adó mellett, azonban figyelembe kell vennünk a tényt, miszerint szovjet blokk, és a Szovjetunió szétesését követően ezek az országok jelentős visszaesést szenvedtek el.

Észtországban 30,4%-os volt a gazdasági teljesítmény (GDP) visszaesése 1990 és 1994 között, Lettországban 52,8%-os, Litvániában 44,%-os. A visszaesést követő gyors növekedés az úgynevezett helyreállítási szakasz néven ismeretes, így nehéz eldönteni, hogy milyen arányban játszott szerepet a növekedésben az egykulcsos adó bevezetése. A példaként felhozott országok csak a 2000-es évek elején érték el az 1990-es gazdasági teljesítmény szintjét.¹⁰

Az új nemzetközi gazdasági válság kitörése (2008) miatt Litvániában 15%-kal, Lettországban 20%-kal esett vissza a gazdasági teljesítmény, így a két ország esetében az 1990-2008-ig tartó időszakban átlagosan 1%-os volt a gazdasági növekedési ütem (ugyanezen idő alatt Magyarországon 1,9%).¹¹

⁸ http://epa.oszk.hu/00000/00017/00189/pdf/01_erdostibor.pdf (Letöltve: 2012. október. 20.), Erdős Tibor, Egykulcsos jövedelemadó és gazdasági növekedés

⁹ http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.liganet.hu%2Fnews%2F6464%2FAz_egykulcsos_szemelyi_jovedelemado_hatasai_-_LIGA_es_MSZOSZ.doc&ei=OH-hUITCCsyM4gSoz4GYDw&usq=AFQjCNGjRmQfmdaOwMR4ANv2N2hJ0GcQ2w&sig2=cuZ9QAPplnaYtlG_fbQvJQ (letöltve: 2012. október 18.)

¹⁰ http://epa.oszk.hu/00000/00017/00189/pdf/01_erdostibor.pdf (Letöltve: 2012. október. 20.), Erdős Tibor, Egykulcsos jövedelemadó és gazdasági növekedés

¹¹ http://epa.oszk.hu/00000/00017/00189/pdf/01_erdostibor.pdf (Letöltve: 2012. október. 20.), Erdős Tibor, Egykulcsos jövedelemadó és gazdasági növekedés

Észtországban azonban ugyanezen időszak alatt az évi növekedés ütem elérte a 2,3%-ot, a helyre állítási periódus vége (2001) után magas (7,7%-os) ütemben bővült a gazdaság 2007-ig. Észtország esetében más tényezők is közrejátszottak a kiugró gazdasági teljesítményben: 2000-től a fel nem osztott profit nulla kulcsossá vált, amely néhány év elteltével ugrásszerűen megnövelte a működőtőke-beáramlást, továbbá kedvező Észtország geopolitikai elhelyezkedése is, amely vitathatatlan előnyt biztosít a többi balti országgal szemben.

3.2. Szlovákia és az egykulcsos adó

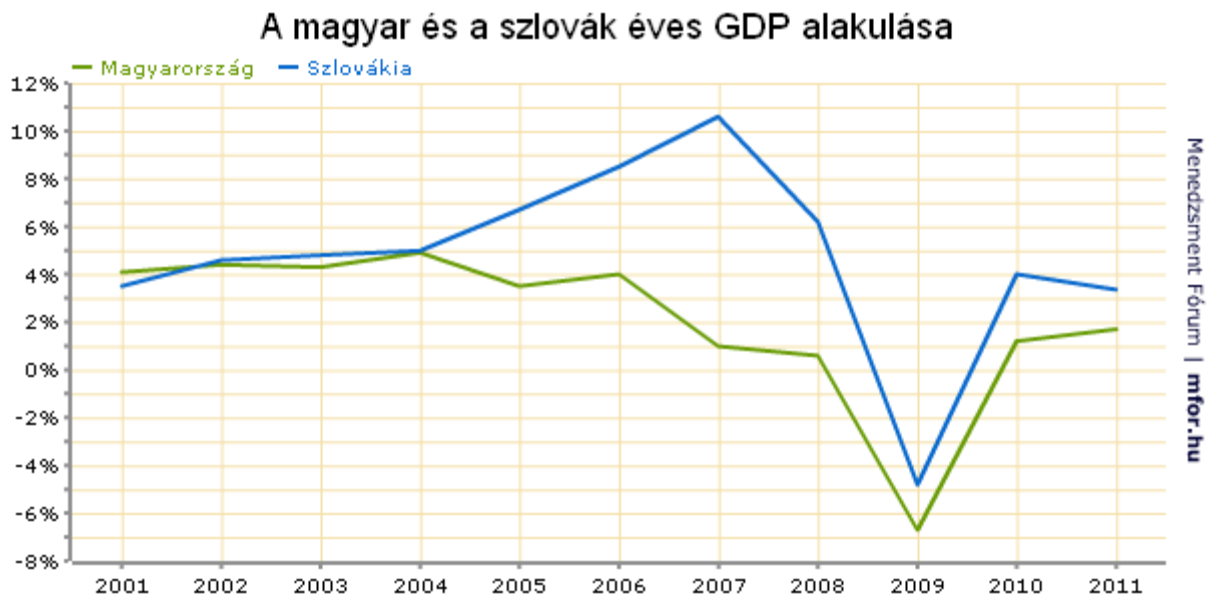
Szlovákiát több okból is érdemes külön vizsgálnunk: gazdasági struktúrája jobban hasonlít Magyarországhoz, mint a balti államoké, mivel nincsen köztünk régiós különbség, továbbá itt teljesedett ki az egykulcsos adórendszer a legjobban.

Szlovákia egy évtizeddel később 2004-ben vezette be az egykulcsos adórendszert, a 19%-os kulcs érvényes a személyi jövedelemadóra, általános forgalmi adóra, és társasági adóra is. Ez a forgalmi adó esetében adónövekedést, a társasági és személyi jövedelemadók esetében pedig csökkentést jelentett.¹²

Az új adókulcsot úgy próbálták meghatározni, hogy az adóbevételek összességében ne csökkenjenek. Szigorítások történtek a személyi jövedelmek adóztatásában is: megszüntették az adókedvezményeket, továbbá a természetbeni juttatások is adóalapnak számítanak. Hasonlóság a balti államokkal, hogy az alacsony jövedelmek Szlovákiában sem adóznak, és itt is a gazdasági növekedés és az infláció függvényben határozzák meg az adómentesség felső határát.¹³

¹² The 2011 Global executive, Ernst & Young (1086.o)

¹³ http://www.mfor.hu/cikkek/Egykulcsos_adó_itthon_is_ki_kellene_vezetni_.html# (letöltés: 2012.október 22.), Székely Sarolta, Egykulcsos adó: Itthon is ki kellene vezetni?

1. Ábra: A szlovák (és a magyar) éves GDP alakulása

Forrás: Menedzsment Fórum/ mfor.hu [2012]

A statisztikai adatok utólagos elemzéséből kiderül, hogy a gazdasági növekedéssel kapcsolatos elvárásokat beváltotta az egykulcsos adó Szlovákiában: a bevezetést megelőző három évben a GDP átlagos növekedési üteme 3,9 %-os volt, míg a bevezetést követő 4 évben 7.7%-ra nőtt.¹⁴

¹⁴http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.liganet.hu%2Fnews%2F6464%2FAz_egykulcsos_szemelyi_jovedelemado_hatasai_-_LIGA_es_MSZOSZ.doc&ei=OH-hUITCCsyM4gSoz4GYDw&usg=AFQjCNGjRmQfmdaOwMR4ANv2N2hJ0GcQ2w&sig2=cuZ9QAPplnaYtlGfbQvJQ (letöltve: 2012. október 18.)

Az egykulcsos adó bevezetésének hatásai a szlovák gazdaságra

GDP-növekedés		%	GDP-arányos hiány		%
1999	0		1999	-7,4	
2000	1,4		2000	-12,3	
2001	3,5		2001	-6,5	
2002	4,6		2002	-8,2	
2003	4,8		2003	-2,8	
2004	5,1		2004	-2,4	
2005	6,7		2005	-2,8	
2006	8,3		2006	-3,2	
2007	10,6		2007	-1,8	
2008	6,2		2008	-2,1	
			2009	-8	
			2010	7,7	

Forrás: Eurostat

2. Ábra: Az egykulcsos adó bevezetésének hatásai a szlovák gazdaságra

Forrás: Menedzsment Fórum/ *mfor.hu/Eurostat* [2012]

A gyors növekedés legfőbb oka a gépkocsigyártás felfutása volt, 2008-ra Szlovákia világelső lett az egy főre jutó gépkocsigyártásban. A működő tőke beáramlás már 2002-ben megkezdődött. A szlovák export a válság előtt 10%-kal nőtt gyorsabban a magyarnál, ebben szintén nagy szerepe volt a szerszám- és autógyártásnak, ugyanis ez teszi ki Szlovákia exportjának több mint felét.¹⁵

Elemzők szerint ezen gyors fejlődésnek mindössze töredéke keletkezhetett az egykulcsos adózás miatt, sokkal nagyobb arányban járulhatott hozzá a fejlett infrastruktúra, és az olcsó, de jó szaktudással rendelkező munkaerő. Meg kell azonban jegyezni, hogy az egykulcsos adórendszer bevezetésének az ára a jóléti rendszer drasztikus leépítése volt, amely végül éhséglázadásokhoz is vezetett.¹⁶

A gazdasági válság hatására napirendre került Szlovákiában az egykulcsos adórendszer, ismét progresszív rendszerre váltása is.¹⁷

¹⁵http://epa.oszk.hu/00000/00017/00189/pdf/01_erdostibor.pdf (Letöltve: 2012. október. 20.), Erdős Tibor, Egykulcsos jövedelemadó és gazdasági növekedés

¹⁶http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.liganet.hu%2Fnews%2F6464%2FAz_egykulcsos_szemelyi_jovedelemado_hatasai_-_LIGA_es_MSZOSZ.doc&ei=OH-hUITCCsyM4gSoz4GYDw&usg=AFQjCNGjRmQfmdaOwMR4ANv2N2hJ0GcQ2w&sig2=cuZ9QAPplnaYtlGfbQvJQ (letöltve: 2012. október 18.)

¹⁷http://www.mfor.hu/cikkek/Egykulcsos_ado_itthon_is_ki_kellene_vezetni_.html# (letöltés: 2012. október 22.), Székely Sarolta, Egykulcsos adó: Itthon is ki kellene vezetni?

Ezen adatokból kiderül, hogy az egykulcsos személyi jövedelem adónak nem feltétlenül bizonyítható a gazdasági növekedésre vetett hatása, még az imént felsorolt országokban sem, amelyekre az egykulcsos személyi jövedelemadó mellett érvelő közgazdászok, illetve politikus előszeretettel hivatkoznak.

3.3. Az EU véleménye

Az Európai Unió követendő példának tartja a munkát terhelő adók mérséklését, ezzel növelve a hatékonyságot, és termelékenységet, továbbá a fogyasztást terhelő adók növelését, mivel ezek nem terhelik a munkaerőpiacot. Ez egyébként megjelent a magyar gyakorlatban is (pl. ÁFA kulcs 25-ről 27%-ra emelése, népegészségügyi adó bevezetése).¹⁸

Az Európai Bizottság kemény kritikát fogalmazott meg az egykulcsos jövedelemadó magyarországi bevezetésével kapcsolatban: véleményük szerint nem ideális a gazdasági növekedés felpörgetésére, és hátrányosan érinti az alacsony jövedelműek széles rétegeit.

Legfőbb problémának azt látják, hogy nőtt az alacsony jövedelműek adóterhelése, amiből a fogyasztás csökkenése is következik, ugyanis pont ez a réteg költi jövedelmének nagyobb részét fogyasztásra, és számuk is jelentősen több mint a magasabb jövedelemmel rendelkezőké.¹⁹

Továbbá kedvezőtlennek tartja a bizottság az intézkedés munkaerő-piaci hatásait is: szerintük csökken a munkaerőpiacra belépés vonzereje az iskolázatlanabbak körében, míg akik jól jártak az intézkedésekkel már kint vannak a munkaerőpiacon, és aktivitásukat az intézkedés nem növeli.

A bizottság összegző véleménye szerint kerülni kell az adóemeléseket, és a lehetőségekhez képest fehéríteni kell a gazdaságot, ugyanis Magyarországon kiugróan magasnak (24%) tartják a feketegazdaság arányát, szemben az EU-s átlaggal (16%).

¹⁸<http://privatbankar.hu/ado/egykulcsos-ado-mi-lehet-a-regios-orulet-mogott-247425> (letöltés: 2012. október 30.), Nagy Zsófia, Mi lehet a régiós örület mögött?

¹⁹ http://nol.hu/archivum/az_europai_bizottsag_ostorozza_az_egykulcsos_adot (letöltés: 2012. november 17.), Baka F. Zoltán, Az egykulcsos adót fúrja a bizottság is

4. A MAGYARORSZÁGI BEVEZETÉS

4.1. Magyar előzmények

A hazai politikában néhány támogatót leszámítva először az SZDSZ, majd az MDF táborában vetődött fel.

A 2010-es választási kampányában a Fidesz 1 millió munkahely megteremtését, és nagyarányú adócsökkentést ígért. A kormány megalakulását követően, 2010. június 8-án az Országgyűlésben a Miniszterelnök az első gazdasági akcióterv lépéseit ismertette. Ennek során elmondta, hogy két év alatt bevezetik az egykulcsos, családi elemekkel könnyített jövedelemadót, továbbá az adójóváírás megszűnik, ezzel átláthatóbbá téve az adórendszert. A személyi jövedelemadó kulcsát 16%-ban javasolta meghatározni.²⁰

A családi adózás legismertebb példái: Franciaország, Luxemburg és Svájc. Franciaországban az adórendszer 6, Luxemburgban 17 adókulcsot alkalmaz.

A kormány az egyszerűsítés szükségességét hangsúlyozta, példaként hozta fel az általunk már tárgyalt országok gazdasági sikereit. Az egykulcsos személyi jövedelemadó melletti érvek: adminisztráció egyszerűsödése, az alacsonyabb adókulcs ösztönző hatása a teljesítmény növelésére, továbbá valószínűsítették a fogyasztás és a megtakarítás volumenének növekedését is.

Fontos lépésnek tartotta a kormány az adórendszer átalakítását amiatt is, mert a régiós adóversenyben rosszul álltunk az élől munka maga adóterhelése miatt. Továbbá fehéredést is prognosztizáltak a gazdaságban az adókulcs csökkenése miatti adóalap növekedés következtében. 2012-től évente 40 ezer új munkahely létrejöttét jelezték előre.²¹

4.2. Szakmai kritikák

A változtatásokkal szemben erős kritika fogalmazódott meg, ugyanis az egykulcsos adórendszer bevezetése nem általános adócsökkentésen alapult, sőt a fél százalékos

²⁰http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.liganet.hu%2Fnews%2F6464%2FAz_egykulcsos_szemelyi_jovedelemado_hatasai_-_LIGA_es_MSZOSZ.doc&ei=OH-hUITCCsyM4gSoz4GYDw&usg=AFQjCNGjRmQfmdaOwMR4ANv2N2hJ0GcQ2w&sig2=cuZ9QAPplnaYtlG_fbQvJQ (letöltve: 2012. október 18.)

²¹http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.liganet.hu%2Fnews%2F6464%2FAz_egykulcsos_szemelyi_jovedelemado_hatasai_-_LIGA_es_MSZOSZ.doc&ei=OH-hUITCCsyM4gSoz4GYDw&usg=AFQjCNGjRmQfmdaOwMR4ANv2N2hJ0GcQ2w&sig2=cuZ9QAPplnaYtlG_fbQvJQ (letöltve: 2012. október 18.)

járadékemeléssel, és az adójóváírás csökkentésével, majd eltörlésével a munkavállalók többségének (a havi 294eFt bruttó bérnél kevesebbet keresőknek) nőtték a közterhei. A havi bruttó 294Eft-nál többet keresők jövedelme növekedett.

A várt pozitív gazdasági hatásokkal szemben is erős kritika fogalmazódott meg: A Költségvetési Tanács elemzése rámutatott, hogy a magasabb kereseti kategóriákban mutatkozik a határadókulcs csökkentése, ott ahol várható a munkaintenzitás növekedése, viszont a várt foglalkoztatási hatás kevésbé erős: mindössze éves 15 ezer új munkahely létrejöttére számíthatunk.

A magasabb jövedelműek körében lecsapódó többlet jövedelem viszont zömében csak az importtermékek keresletében jelenthet emelkedést, ráadásul a jövedelemnövekmény nagyobb részét nem költik el. Figyelmen kívül hagyták azt az összefüggést, hogy az alacsonyabb jövedelműek többletjövedelmük nagyobb részét zömében hazai napi közszükségleti cikkekre (élelmiszerekre) költenék, míg a magasabb jövedelműekre ez nem igaz.²²

Sokakban megfogalmazódott, hogy az egykulcsos személyi jövedelemadó nem szolidáris, mivel az alacsony és közepes jövedelműek széles körétől csoportosít át jövedelmet a felsőbb-középosztály és az elit körébe.

5. AZ EGYKULCSOS ADÓ HATÁSAI

A továbbiakban megvizsgáljuk az egykulcsos személyi jövedelemadó hatását a háztartások jövedelmére (ezáltal a fogyasztásra és a beruházásra), továbbá a gazdasági növekedésre, és a foglalkoztatás alakulására vetett hatását.

²²

http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.liganet.hu%2Fnews%2F6464%2FAz_egykulcsos_szemelyi_jovedelemado_hatasai_-_LIGA_es_MSZOSZ.doc&ei=OH-hUITCCsyM4gSoz4GYDw&usg=AFQjCNGjRmQfmdaOwMR4ANv2N2hJ0GcQ2w&sig2=cuZ9QAPplnaYtlGfbQvJQ (letöltve: 2012. október 18.)

5.1. A háztartások jövedelmére vetett hatás:

Az egyik legfontosabb kérdés az egykulcsos adó jövedelmekre gyakorolt hatása. A 2011-es KSH gyorsjelentés szerint 213.100 Ft volt a teljes munkaidőben foglalkoztatottak bruttó átlagjövedelme, mely folyó áron 5,2%-kal magasabb a 2010-es adatnál.

A nettó keresetek 6,4%-os átlagnövekedést mutattak 2010-hez képest. A két érték összevetése mutatja meg nekünk hogyan változott az adóterhelés. Itt meg kell jegyezni, hogy nagy a differenciálódás a jövedelemkategóriák között. Az éves 3,9%-os inflációval számolva is van reálnövekmény, azonban a keresleti kategóriák között nagyarányú differenciálódás látható.²³

A jövedelemátcsoportosítás bemutatására az MNB munkatársainak mikroszimulációs elemzését érdemes megtekinteni:

3. Táblázat: A háztartások jövedelmének változása, csak adóváltozások

		Rosszul jár	Semleges	Jól jár
1. ötöd	Érintettek száma (ezer fő) Éves jövedelem változása (ezer Ft) Éves jövedelem változása (%)	1464 -65 -3,9%	561 - -	542 99 4,8%
2. ötöd	Érintettek száma (ezer fő) Éves jövedelem változása (ezer Ft) Éves jövedelem változása (%)	1020 -132 -5,6%	492 - -	578 166 5,2%
3. ötöd	Érintettek száma (ezer fő) Éves jövedelem változása (ezer Ft) Éves jövedelem változása (%)	795 -173 -6,1%	526 - -	484 223 6,0%
4. ötöd	Érintettek száma (ezer fő) Éves jövedelem változása (ezer Ft) Éves jövedelem változása (%)	762 -161 -5,0%	414 - -	607 352 7,5%

²³http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.liganet.hu%2Fnews%2F6464%2FAz_egykulcsos_szemelyi_jovedelemado_hatasai_-_LIGA_es_MSZOSZ.doc&ei=OH-hUITCCsyM4gSoz4GYDw&usg=AFQjCNGjRmQfmdaOwMR4ANv2N2hJ0GcQ2w&sig2=cuZ9QAPplnaYtlGfbQvJQ (letöltve: 2012. október 18.)

5. ötöd	Érintettek száma (ezer fő)	424	202	1021
	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	-132	-	976
	Éves jövedelem változása (%)	-3,5%	-	12,4%
Összesen	Érintettek száma (ezer fő)	4464	2195	3232
	Éves jövedelem változása (ezer Ft)	-122	-	454
	Éves jövedelem változása (%)	-4,8%	-	8,0%

Forrás: LIGA/MSZOSZ [2011]

A táblázat bemutatja az adóváltozások nyerteseit és veszteseit. Látható, hogy összesen több mint három millióan élnek olyan háztartásban, amely jól járt az adóváltoztatások eredményeként. Ők átlagosan éves szinten 8%-kal azaz 454 ezer forinttal fizettek kevesebb adót 2011-ben, mint 2010-ben. Hozzávetőleg négy és fél millióan élnek olyan háztartásban, amely jövedelme csökkent 2011-ben. Ők átlagosan éves szinten 120 ezer forinttal kevesebbet visznek haza, ez éves jövedelmük 5%-át teszi ki. Azt is megállapíthatjuk a táblázatból, hogy az adóváltoztatások nyerteseinek annál nagyobb arányban nőtt a jövedelme, minél magasabb jövedelmi ötödbe tartoztak.²⁴

Az adatok alapján beigazolódik a kritika, miszerint az egykulcsos SZJA bevezetése nagyarányú jövedelemátcsoportosítást eredményezett.

Az alacsonyabb jövedelemkategóriába tartozók nettó jövedelme csökkent az adójóváírás eltörlése és a nyugdíj járulék félszázalékos emelése miatt is. Az adóváltoztatások nyertesei a magas jövedelemkategóriába esők, akiknek a 2010-es 32%-os kulcs helyett a jelenlegi 16%-os kulcs jelentős nettó jövedelemnövekményt eredményez.²⁵

2012-ben az adójóváírás megszüntetésének hatására az átlagbér alatt keresők nettó jövedelme jelentősen csökken.

²⁴http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_mnbszemle/mnbhu-msz-201110/benczur-katay-kiss-reizer-szoboszalai.pdf (letöltve: 2012. november 19.)

²⁵http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.liganet.hu%2Fnews%2F6464%2FAz_egykulcsos_szemelyi_jovedelemado_hatasai_-_LIGA_es_MSZOSZ.doc&ei=OH-hUITCCsyM4gSoz4GYDw&usg=AFQjCNGjRmQfmdaOwMR4ANv2N2hJ0GcQ2w&sig2=cuZ9QAPplnaYtlGfbQvJQ (letöltve: 2012. október 18.)

4. Táblázat: A 2011. évi nettó keresetek alakulása változatlan bruttó bér esetén

Keresetkategóriák osztályközei	Létszám megoszlás	Nettó kereset veszteség/nyereség (a kategória tetején)	
		havonta Ft	éves Ft
-75 000	5,6	-2 423	-29 076
75 001 – 80 000	3,0	-2 384	-28 608
80 001 – 90 000	10,6	-2 307	-27 684
90 001 – 100 000	7,9	-2 230	-26 760
100 001 – 110 000	6,3	-2 153	-25 836
110 001 – 120 000	5,5	-2 076	-24 912
120 001 – 130 000	5,1	-1 999	-23 988
130 001 – 140 000	5,5	-1 922	-23 064
140 001 – 150 000	6,1	-1 845	-22 140
150 001 – 160 000	3,7	-1 768	-21 216
160 001 – 170 000	3,1	-1 691	-20 292
170 001 – 180 000	2,9	-1 614	-19 368
180 001 – 190 000	2,4	-2 993	-35 916
190 001 – 200 000	2,6	-4 440	-53 280
200 001 – 220 000	3,8	-5 686	-68 232
220 001 – 240 000	3,3	-5 532	-66 384
240 001 – 260 000	2,9	-5 354	-64 248
260 001 – 280 000	2,3	-2 152	-25 824
280 001 – 300 000	2,1	1 050	12 600
300 001 – 350 000	3,7	6 870	82 440
350 001 – 400 000	2,8	16 780	201 360
400 001 – 500 000	3,3	36 600	439 200
500 001 – 600 000	1,9	56 420	677 040
600 001 – 800 000	1,8	95 190	1 142 280
800 001 – 1 000 000	0,9	135 830	1 629 960
1 000 001 – 2 000 000	0,9	339 030	4 068 360
2 000 001 -	0,2	779 297	9 351 564
	100,0		

Forrás: A keresetkategóriák és a hozzájuk tartozó létszám APEH SZJA bevallási statisztika, a nettó kereset Hanti Erzsébet számítása/ Forrás: LIGA/MSZOSZ [2011]

A táblázatban láthatjuk, hogy változatlan bruttó bér mellett a munkavállalók mindössze kevesebb, mint 20 százaléka járt jól.

A minimálbér 15000 forintos emelésével, az adójóváírás eltörlésével nagy nyomás került a munkáltatókra, kb. 26%-os bruttó béremelést kell végrehajtaniuk a minimálbérért dolgozók esetében.

5. Táblázat: Az elvárt béremelés költsége a munkaadónál

Bruttó kereset 2011 Ft	Elvárt bruttó kereset 2012 Ft	Adókedvezmény (kompenzáció) munkaadónak Ft	Munkaadó nem kompenzált bruttó emelése		Nem kompenzált bérköltség növekedés
			Ft	%	
78 000	93 000	13 605	1 395	1,8%	7,0%
85 000	99 400	12 709	1 691	2,0%	6,6%
90 000	104 100	12 051	2 049	2,3%	6,5%
94 000	108 000	11 505	2 495	2,7%	6,7%
100 000	113 500	10 735	2 765	2,8%	6,4%
110 000	122 900	9 419	3 481	3,2%	6,3%
120 000	132 600	8 061	4 539	3,8%	6,6%
130 000	141 900	6 759	5 141	4,0%	6,4%
140 000	151 500	5 415	6 085	4,3%	6,6%
150 000	161 000	4 085	6 915	4,6%	6,6%
160 000	170 500	2 755	7 745	4,8%	6,6%
170 000	180 000	1 425	8 575	5,0%	6,6%
180 000	189 500	95	9 405	5,2%	6,7%
190 000	197 000	0	7 000	3,7%	4,7%
200 000	204 000	0	4 000	2,0%	2,5%
210 000	212 000	0	2 000	1,0%	1,2%

Számítás: Hanti Erzsébet/ LIGA/MSZOSZ [2011]

A kormányzat nagyjából 190 Mrd forintot fordít bérkompenzációra 2012-ben, azonban még így is a növelés 5%-a a munkáltatót terheli, ami a rossz gazdasági környezet, saját forrás és hitelezés hiányában nehéz helyzetbe hozza a cégek egy részét (pont a hazai kis- és középvállalkozásokat).

5.1.1. A fogyasztásra és a beruházásokra vetett hatás:

A KSH adatai szerint a fogyasztás csökkent 2010-ről 2011-re: A háztartások összfogyasztása 2010-hez képest 1,2 százalékkal csökkent, a belső kereslet 0,5 százalékkal mérséklődött, a végső fogyasztás pedig 0,1 százalékkal esett vissza.

2011-ben kevesebbet költöttek a háztartások vendéglátásra, szórakozásra, továbbá élelmiszerekre is.

Feltételezhetnénk azonban, hogy a háztartások jövedelemnövekményüket nem költötték el, inkább félretették beruházásra, ezáltal is növelhetnék a gazdaság teljesítményét.

6. Táblázat: Háztartások egy főre jutó fogyasztási kiadásai (Ft/fő/hó)

	2010	2011
Élelmiszerek és alkoholmentes italok	14 681	15 335
Szeszes italok, dohányárúk	2071	2065
Ruházat és lábbeli	2017	2018
Lakásfenntartás és háztartási energia	16 129	17 081
Lakberendezés, háztartásvitel	2259	2240
Egészségügy	2764	2737
Közlekedés	6250	6917
Hírközlés	3750	4241
Kultúra, szórakozás	4170	3933
Oktatás	389	375
Vendéglátás, szálláshely-szolgáltatás	2630	2474
Egyéb termékek és szolgáltatások	4786	4129
Összesen	61 896	63 544

Forrás: Privát bankár/privatbankar.hu/KSH [2012]

Azonban ez az állítás sem tűnik helytállónak, ugyanis a KSH adatai szerint a beruházások éves volumene szintén csökkenő tendenciát mutat, 2010-ről 2011-re 4,5%-kal. Ebben szerepet játszhatott a munkavállalók rossz anyagi helyzete, továbbá a bankok visszafogott hitelezési aktivitása is. A korlátozott növekedési kilátások, és a finanszírozási

költségek emelkedése pedig rosszul érintette a vállalkozások beruházási döntéseit. A háztartások megtakarításainak növekedése pedig elmaradt a végtörlesztés miatt.²⁶

3. Ábra: Nemzetgazdasági beruházások volumenindexei

Forrás: Privát bankár/privatbankar.hu/KSH [2012]

Az egykulcsos SZJA-tól várt (a fogyasztás és beruházás növekedése miatti) gazdasági növekedést pont a kormány végtörlesztési terve ásta alá, ugyanis pont a felsőbb rétegekben volt megfigyelhető, hogy ki tudták fizetni tartozásaikat, így megtakarításaik csökkentek.²⁷

Az egykulcsos személyi jövedelemadó és a családi adókedvezmény bevezetésével azonban az államháztartás jelentős bevételi forrástól esett el: a személyi jövedelemadóból származó bevétel 2010-ről 2011-re 21,8%-kal azaz összesen 385,1 milliárd forinttal csökkent. A kiesett bevétel pótlására adóemelésekhez kellett folyamodni, továbbá csökkent a kormányzati beruházás volumene is, ezek viszont a gazdasági növekedés ellen hatottak.²⁸

²⁶ <http://privatbankar.hu/ado/az-egykulcsos-ado-sikertelenségre-volt-ítélve-246514> (letöltve: 2012. október 12.), Nagy Zsófia, Az egykulcsos adó sikertelenségre volt ítélve?

²⁷ <http://privatbankar.hu/ado/az-egykulcsos-ado-sikertelenségre-volt-ítélve-246514> (letöltve: 2012. október 12.), Nagy Zsófia, Az egykulcsos adó sikertelenségre volt ítélve?

²⁸ <http://privatbankar.hu/ado/az-egykulcsos-ado-sikertelenségre-volt-ítélve-246514> (letöltve: 2012. október 12.), Nagy Zsófia, Az egykulcsos adó sikertelenségre volt ítélve?

Kis, nyitott gazdaságok esetében nem tud gazdasági növekedést okozni a keresletnövekedés sem, főleg a magas importarány mellett, mivel így a plusz jövedelmek nagy része külföldre kerül.²⁹

A jelenlegi bizonytalan gazdasági helyzetben továbbá feltételezhető, hogy a háztartások jövedelemnövekedésüket a jövőben inkább megtakarítják, a GfK legújabb felmérése alapján sem várható a fogyasztás növekedése a közeljövőben.

5.1.2. A felsőbb jövedelem kategóriába esők és az egykulcsos SZJA

Érdemes külön vizsgálni a magas jövedelemkategóriába eső munkavállalókat, akiknek nőtt a nettó munkabére az egykulcsos SZJA bevezetésével

Primerkutatásom során arra a következtetésre jutottam, hogy akik a bruttó 294 ezer és nagyjából 5-600 ezer forint között keresnek, azok valószínűleg növelték fogyasztásukat. Kutatásom alapján az a következtetés vonható le, hogy ők elsősorban ruházati termékekre, utazásra költenek többet. Azt viszont nehéz megállapítani, hogy a többletfogyasztás során milyen arányban vásároltak magyar és külföldi termékeket, illetve mit értünk külföldi termék alatt pontosan.

A bruttó 5-600 ezer forint fölött keresők között viszont általánosságban nem jellemző a fogyasztás növekedése, ugyanis náluk a többletjövedelem már nem feltétlenül jelent életszínvonal növekedést. Kutatásom alapján ez a réteg első sorban kivár, sokan nem bíznak benne, hogy az egykulcsos SZJA hosszútávon tartható lesz, így ezt a jövedelemnövekményt rövidtávú extrabevételnak fogják fel, így azt első sorban megtakarítják, miután hiteltartozásaikat rendezték (pl. végtörlesztés).

Sokan külföldi pénzintézeteknél fektették be pénzüket, sokan pedig biztosabb gazdasági környezet kialakulása esetén kezdenének beruházásba, így a beruházásra vetett hatás pontos vizsgálatához még kevés idő telt el az egykulcsos SZJA bevezetése óta. Ha kiszámíthatóan hosszútávon megmarad az egykulcsos SZJA, akkor primerkutatásom alapján feltételezhetően növekedni fog a beruházások üteme.

Ezen társadalmi csoportok nagy része egyetért a változtatásokkal, egyszerűbbnek, átláthatóbbnak tartják így az adórendszert.

Pozitív hatásként megemlíteném, hogy a magasabb jövedelemkategóriába esők közül kevesebben gondolkodnak a külföldi munkavállaláson, mivel elfogadhatóbbnak tartják a jelenlegi 16%-os adóterhelést a korábbi, legfelsőbb kategóriában már 32-36%-ossal szemben.

²⁹ Bod Péter Ákos Ákos [2006] Bevezetés a gazdaságpolitikába, Aula kiadó

Többen is kiemelték, hogy a kiszámíthatatlannak vélik a magyar adórendszert, mivel az állandóan változik, mind kulcsok, mind kivetett adók tekintetében, ez is hozzátartozhat ahhoz, hogy egyelőre sokan kívárnak.

Szintén pozitívumként élték meg sokan, hogy az egykulcsos SZJA bevezetése nagyjából egybeesett a végtörlesztési törvénnyel, így a magasabb jövedelemkategóriába esők jelentősen tudták csökkenteni devizában denominált tarozásaikat.

Kutatásom alapján könnyítés a magas jövedelműeket foglalkoztató cégek számára, hogy az alkalmazottak nettó bére megnőtt bruttó béremelés nélkül is.

Az interjúalanyok elmondása alapján környezetükben nem hozott fehéredést az egykulcsos adó, az alvállalkozóként alkalmazott munkatársak jellemzően nem kérvényezték, hogy alkalmazottnak felvegyék őket.

A megkérdezettek elmondása alapján teljesítményösztönző közvetlen hatást nem lehetett megállapítani az egykulcsos SZJA bevezetése óta, de azt hozzá kell tenni hogy az ember mozgástere, azaz ráhatása arra, hogy mekkora a havi jövedelme elég csekély ezen jövedelemkategóriában.

5.2. GDP növekedés

Ha megnézzük a GDP növekedési ütemét 2011-ben, illetve az azt megelőző években elmondható, hogy jelentős növekedést nem eredményezett az egykulcsos SZJA, bár Szlovákiában is a második évben ugrott meg az érték jelentősen, azonban erre nem lehet számítani Magyarország esetében, a legtöbb elemző jelenleg a gazdaság stagnálásával számol 2012-re. Itt is ki kell kötni azonban, hogy a jelenlegi világgazdasági helyzetet nem szabad összehasonlítani a 2004-essel.³⁰

³⁰http://www.mfor.hu/cikkek/Egykulcsos_adó_itthon_is_ki_kellene_vezetni_.html# (letöltés: 2012.október 22.), Székely Sarolta, Egykulcsos adó: Itthon is ki kellene vezetni?

Az egykulcsos adó bevezetésének hatásai a magyar gazdaságra

GDP-növekedés		GDP-arányos hiány	
2006	3,9	2006	-9,3
2007	0,1	2007	-5,1
2008	0,9	2008	-3,7
2009	-6,8	2009	-4,6
2010	1,3	2010	-4,2
2011	1,7	2011	2*

* Végleges adat még nincsen, de a szufficit egyszeri tételeknek köszönhető.
Elemzők szerint enélkül 6 százalékos lett volna a deficit.

Forrás: Eurostat

4. Ábra: Az egykulcsos adó bevezetésének hatásai a magyar gazdaságra

Forrás: Menedzsment Fórum/ mfor.hu/Eurostat [2012]

5.3. A foglalkoztatásra gyakorolt hatás:

A kormány kiemelt célja volt a reformmal a foglalkoztatás növelése, ezért kiemelten fontosnak tartom az adatok átható elemzését.

Érdekes eredményeket kapunk, ha megvizsgáljuk a foglalkoztatásban állók számának változását, és az alkalmazásban állók létszámának változását külön, majd ezeket összevetjük.

5.3.1. A foglalkozásban állók létszámának változása:

2011. január és 2012. szeptember között 192 ezer fővel (5,14%-kal) bővült a foglalkoztatottak száma.

2012. július–szeptemberben a 15–64 éves férfi népességből 2 millió 92 ezren voltak foglalkoztatottak, 84 ezerrel többen, mint 2011 januárjában, s ezzel foglalkoztatási arányuk 3,3 százalékponttal, 63,6%-ra emelkedett. A 15–64 éves nők közül a vizsgált időszakban 1 millió 810 ezren tartoztak a foglalkoztatottak közé, 73 ezerrel többen, mint 2011 januárjában. Így a nőkre jellemző foglalkoztatási ráta 2,5 százalékponttal, 53,0%-ra nőtt.³¹

³¹ KSH [2012], saját számítások

A foglalkoztatottak száma és aránya

Időszak	Foglalkoztatottak			Foglalkoztatási arány		
	15–74 éves	ebből:		15–74 éves	15–64 éves	20–64 éves
		15–64 éves	20–64 éves			
		ezer fő			%	
2010. június–augusztus	3 804,4	3 772,4	3 761,3	49,5	55,7	60,7
2010. július–szeptember	3 822,5	3 790,7	3 777,9	49,7	56,0	61,0
2010. augusztus–október	3 823,5	3 792,3	3 778,0	49,8	56,0	61,0
2010. szeptember–november	3 827,9	3 796,4	3 782,2	49,8	56,1	61,1
2010. október–december	3 804,3	3 773,7	3 759,9	49,5	55,8	60,7
2010. november–2011. január	3 776,1	3 744,6	3 733,0	49,1	55,3	60,2
2010. december–2011. február	3 743,2	3 711,6	3 700,1	48,7	54,8	59,7
2011. január–március	3 732,5	3 701,6	3 691,3	48,6	54,6	59,5
2011. február–április	3 758,9	3 727,8	3 716,9	48,9	55,0	59,9
2011. március–május	3 785,8	3 753,6	3 743,8	49,3	55,4	60,4
2011. április–június	3 808,8	3 776,8	3 766,6	49,6	55,8	60,7
2011. május–július	3 832,1	3 800,2	3 788,8	49,9	56,1	61,0
2011. június–augusztus	3 836,4	3 804,2	3 792,0	50,0	56,1	61,0
2011. július–szeptember	3 855,9	3 822,1	3 810,1	50,3	56,4	61,3
2011. augusztus–október	3 863,4	3 828,2	3 816,9	50,3	56,6	61,5
2011. szeptember–november	3 869,9	3 834,7	3 822,9	50,4	56,7	61,6
2011. október–december	3 850,6	3 815,4	3 804,8	50,2	56,5	61,4
2011. november–2012. január	3 815,9	3 783,8	3 774,2	49,8	56,0	60,9
2011. december–2012. február	3 793,9	3 761,1	3 752,9	49,5	55,8	60,6
2012. január–március	3 791,3	3 756,1	3 748,2	49,5	55,7	60,6
2012. február–április	3 811,2	3 775,7	3 768,4	49,7	56,1	61,0
2012. március–május	3 848,6	3 811,1	3 803,1	50,2	56,7	61,6
2012. április–június	3 876,2	3 839,6	3 831,1	50,6	57,2	62,1
2012. május–július	3 907,6	3 870,3	3 861,0	51,0	57,6	62,6
2012. június–augusztus	3 913,8	3 878,3	3 868,1	51,1	57,8	62,7
2012. július–szeptember	3 935,5	3 901,4	3 890,7	51,4	58,2	63,1

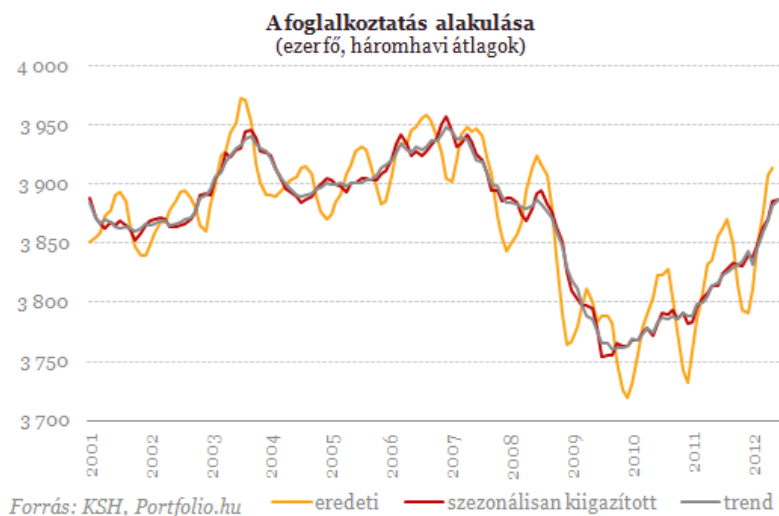
5. Ábra: A foglalkoztatottak száma és aránya

Forrás: KSH [2012]

Gazdasági elemzők számára is nehezen érthető hogyan bővül a foglalkoztatás miközben a gazdasági teljesítmény és a fogyasztás is csökken. A KSH foglalkoztatási jelentésében is olvasható, hogy a bővülésben szerepet játszik a közfoglalkoztatás kibővülése is. Pontosabban tudnánk értékelni az adatokat, ha a hivatal a foglalkoztatásról szóló jelentésben külön kiemelné a közfoglalkoztatásban állók létszámát, és annak változását, ugyanis ez csak átmeneti 2 hónapos foglalkoztatást jelent, és nem járul hozzá érdemben a gazdaság teljesítményéhez.³²

³² http://hvg.hu/gazdasag/20121030_Trukkos_vagy_megmagyarazhatatlan_hogy_tob (letöltés ideje: 2012. november 10.), hvg.hu, Nehezen érthető mitől bővül a foglalkoztatás

Az alábbi diagramon leolvashatjuk, hogy a foglalkoztatottak száma lassan megközelíti a válság előtti szintet:

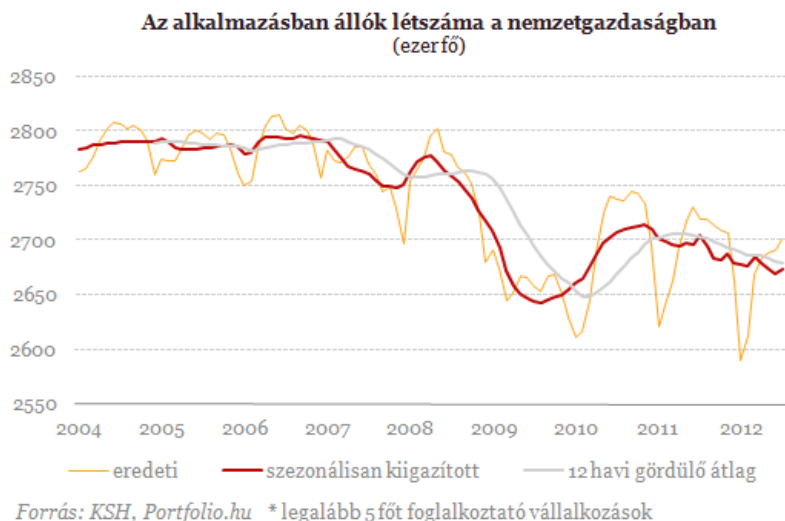

6. Ábra: A foglalkoztatás alakulása

Forrás: Portfolio.hu/KSH [2012]

5.3.2. Az alkalmazásban állók létszámának változása:

A KSH másik statisztikája, mely szintén a munkaerő-piaci folyamatokról ad képet. Ezen viszont azt láthatjuk, hogy 2011 óta folyamatosan csökken az alkalmazásban állók száma.³³

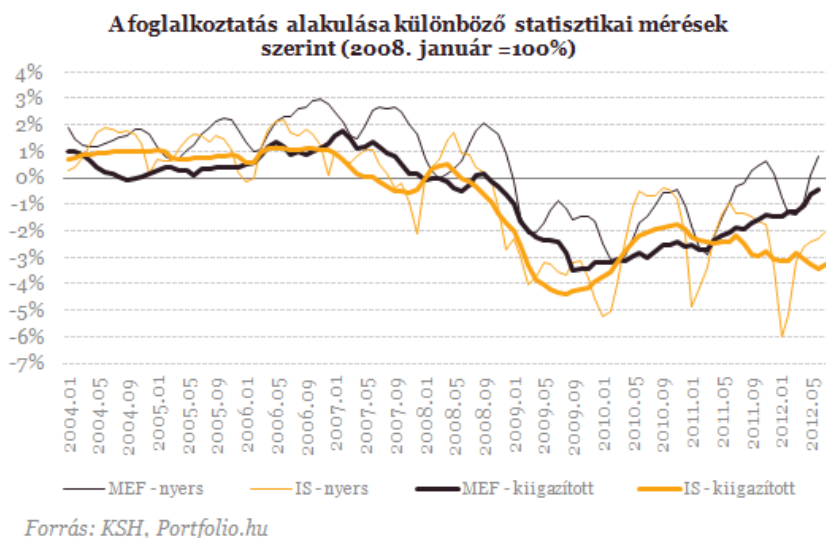

7. Ábra: Az alkalmazásban állók létszáma a nemzetgazdaságban

³³ <http://humanpolitika.hu/index.php/hr-hirek/belfoeld/10451-most-akkor-bvuel-a-foglalkoztatatas-vagy-nem> (letöltés ideje: 2012. november 10.), portfolio.hu, Most akkor bővül a foglalkoztatás, vagy nem?

Forrás: Portfolio.hu/KSH [2012]

Ezek után ha egymásra vetítve nézzük a két diagramot azt vehetjük észre, hogy nemcsak hogy nem ugyanazt mutatja a két statisztika de még csak nem is egy irányba tartanak. 2011 második fele óta szétvált a két diagram iránya.

8. Ábra: A foglalkoztatás alakulása különböző statisztikai mérések szerint

Forrás: Portfolio.hu/KSH [2012]

5.3.3. Mi a különbség?

A foglalkoztatás alakulása (MEF) mintavételes és felmérés alapú statisztika, ez képezi a foglalkoztatottsági adatok fő forrásait. Az összeírók negyedévente megközelítőleg 38 ezer címet keresnek fel, hogy a Nemzetközi Munkaügyi szervezet ajánlásának megfelelően az ott élő 15-74 éves népesség gazdasági aktivitásáról gyűjtsenek információt. Az adatok mintavételi hibáit 95%-os megbízhatósági szinten közli a KSH, ehhez a foglalkoztatottak létszámában hozzávetőlegesen 40 ezer fős hibahatár tartozik.³⁴

A felmérésben foglalkoztatottnak minősül, aki az adott héten legalább 1 órán át jövedelemszerző tevékenységet folytatott, vagy rendelkezett olyan munkahellyel ahonnan átmenetileg volt távol. A felmérés nem részletezi külön a közfoglalkoztatottakat.

Az alkalmazásban állók létszámáról szóló statisztika a létszám és kereset (IS) munkaügyi statisztikából vezethető le, a keresetek felméréséhez gyűjtik az adatokat, azonban létszámadatot is le tudjuk olvasni róla. Ehhez a statisztikához a vállalatok havi szinten közlik

³⁴ <http://humanpolitika.hu/index.php/hr-hirek/belfoeld/10451-most-akkor-bvuel-a-foglalkoztatatas-vagy-nem> (letöltés ideje: 2012. november 10.), portfolio.hu, Most akkor bővül a foglalkoztatás, vagy nem?

az alkalmazottaik átlagos létszámát, továbbá a számukra kifizetett munkabér nagyságát. A statisztika külön foglalkozik a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásokkal, a nonprofit szektorral és a közszférával, továbbá a közszférán belül is elkülöníti a közfoglalkoztatottakat.

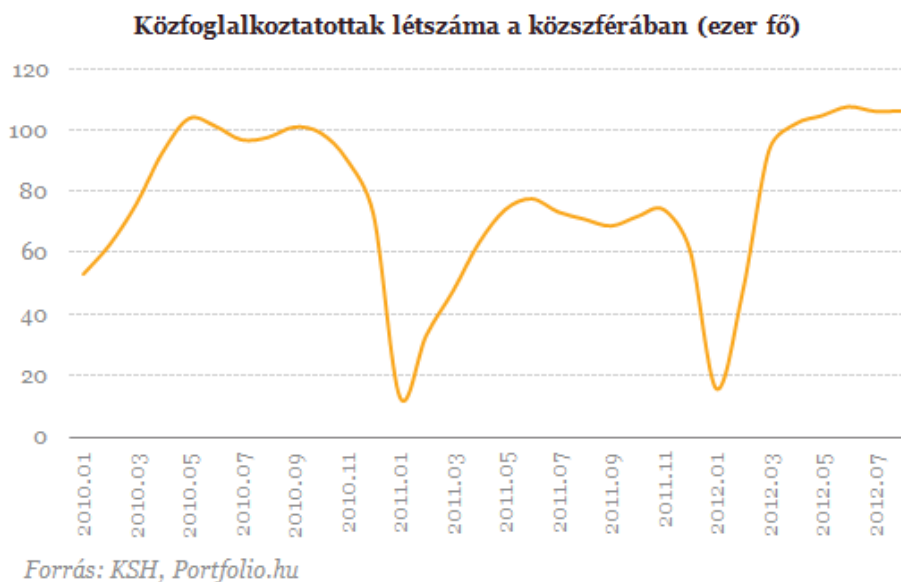
35

Ezen statisztika alkalmazásban állónak tekinti a havi legalább 60 órát dolgozó, munkaszerződéssel vagy más munka megállapodással rendelkező munkavállalókat.

5.3.4. Melyikre hagyatkozunk?

A foglalkoztatás mérésére elsősorban a felmérésalapú (MEF) statisztikát szokták használni, azonban bizonyos esetekben az intézményi statisztika (IS) is használható. Jelenleg azért tekint kétkedve sok elemző a főstatisztika (MEF) bővülésére, mert a gazdasági környezet azt nem támasztja alá.

A már említett közfoglalkoztatás bővülés kiszűrésével közelebb kerülhetnénk a megoldáshoz, azonban az adatok így sem változnak érdemlegesen, a rendelkezésre álló adatokból azt szűrhetjük le, hogy ez csak kis mértékben járul hozzá felmérésalapú (MEF) statisztika bővüléséhez. Egyrészt a közfoglalkoztatottakat ha eltérő formában is, de mindkét statisztika tartalmazza, másrészt ha megtekintjük a jelenleg közfoglalkoztatásban állók létszámát, azt láthatjuk, hogy nem szignifikánsan magasabb, mint 2010-ben.

9. Ábra: Közalkalmazottak a közszférában

35

<http://humanpolitika.hu/index.php/hr-hirek/belfoeld/10451-most-akkor-bvuel-a-foglalkoztat-as-vagy-nem>
(letöltés ideje: 2012. november 10.), portfolio.hu, Most akkor bővül a foglalkoztatás, vagy nem?

Az MNB legutóbbi inflációs jelentésében szintén arra a megállapításra jutott, hogy a közfoglalkoztatás bővülése nem magyarázza meg önmagában a két statisztika közötti eltérést, így az eltérésnek további statisztikai okai lehetnek.³⁶

A közfoglalkoztatás kizárásával nehéz más ilyen nagyságrendű tényezőt találni, mely megmagyarázhatná a 68 ezer fős bővülést 2011 és 2012 második negyedéve között.

A bővülés jellemzően a 40-44, illetve 55-59 éves korcsoportot, a felsőfokú végzettségűeket (+43 ezer fő), továbbá a középfokú végzettségűeket (+30 ezer fő), 90%-ban határozatlan időre szóló szerződés keretében érintette. A bővült az ipari szolgáltatások szektora (+43 ezer fő), és a mezőgazdaság is (+21 ezer fő), azonban 21 ezer fővel csökkent az egyéni vállalkozók száma.

Mivel a közép és felsőfokú végzettségűek körében bővült a foglalkoztatottság, az alacsony végzettségűek körében pedig csökkent, ismét arra juthatunk hogy nem a közfoglalkoztatás bővülése áll a háttérben.

Beindult volna egy fehéredési folyamat? Számos szigorítás történt az elmúlt években (rokkantnyugdíj felülvizsgálata, kordedvezményes nyugdíj csökkentése, munkanélküli járadék csökkentése, segélyezés szigorítása), az előző évben akár nagyobb mértéket is ölthetett a fehéredési hatás.

Olyanokról lehet szó, akik eddig dolgoztak, csak nem vallották be, illetve az alkalmi munkavállalók köre is növekedhetett a segélyezés szigorítása miatt a biztosítási jogviszony megszerzéséért. Ennek viszont ellentmond, hogy a bővülés nem a kevésbé képzett és inaktív rétegekben történt.

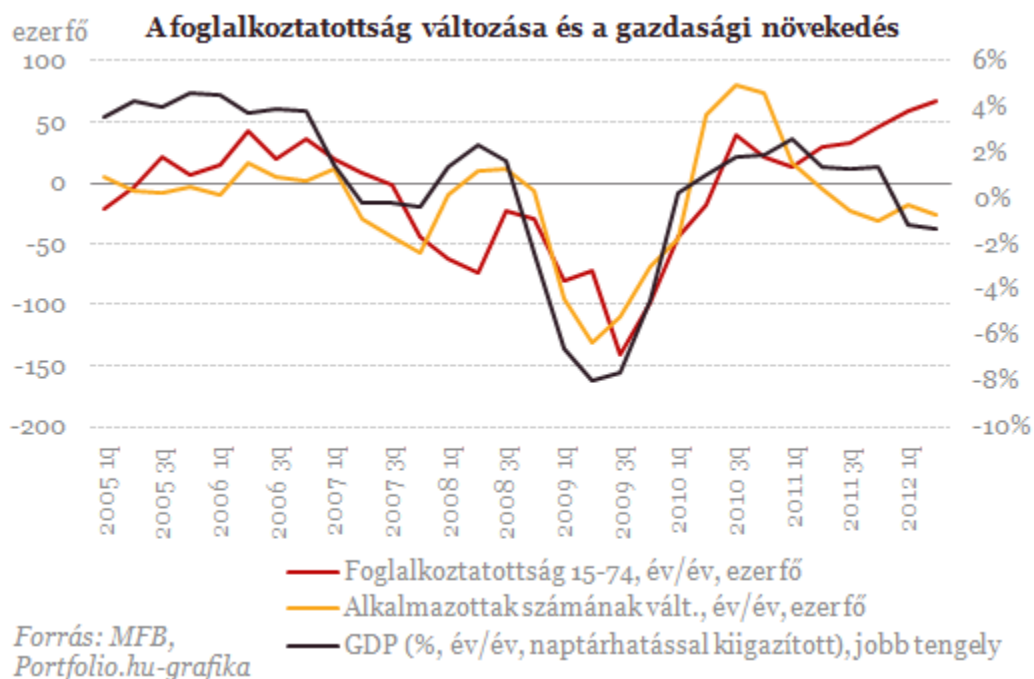
5.3.5. Következtetések

A teljes igazságot nehéz lenne mondani a rendelkezésre álló információk alapján. Az MFB és a Magyar Nemzeti Bank is arra következtetésre jutott, hogy az intézményi (IS) statisztika szorosabban együtt mozog a gazdasági fejlődés ütemével és a gazdasági ciklusokkal, továbbá múltbeli megfigyelések alapján a MEF foglalkoztatási számai csak 2-3 negyedéves késéssel reagálnak a gazdaságban lezajló változásokra.³⁷

³⁶ <http://humanpolitika.hu/index.php/hr-hirek/belfoeld/10451-most-akkor-bvuel-a-foglalkoztatasi-vagy-nem> (letöltés ideje: 2012. november 10.), portfolio.hu, Most akkor bővül a foglalkoztatás, vagy nem?

³⁷ <http://humanpolitika.hu/index.php/hr-hirek/belfoeld/10451-most-akkor-bvuel-a-foglalkoztatasi-vagy-nem> (letöltés ideje: 2012. november 10.), portfolio.hu, Most akkor bővül a foglalkoztatás, vagy nem?

Összességében ezen adatok alapján nehéz következtetéseket levonni arról, hogy a foglalkoztatás alakulásában mekkora, és milyen szerepe volt az egykulcsos SZJA bevezetésének. Magyarországon a munkanélküliség legnagyobb részét az alacsonyabb végzettségű inaktív rétegek teszik ki, és pont az ő helyzetüket nehezíti az egykulcsos SZJA bevezetése (főleg az adójóváírás eltörlése).

10. Ábra: A foglalkoztatottság alakulása és a gazdasági növekedés

Forrás: Portfolio.hu/MFB [2012]

6. ÖSSZEGZÉS

Összességében elmondható, hogy az egykulcsos SZJA bevezetésének szerteágazó hatása van. Véleményem szerint kutatásom során sikerült elemezni a legfőbb területekre vetett hatását.

A hipotézisekről ezek után a következőképpen döntöttem:

1. Az egykulcsos SZJA már bizonyított a gyakorlatban, több országban is jelentős sikereket értek el a bevezetésével.

Ezt a hipotézist kutatásom alapján **elfogadom** a 2. fejezetben részletezett indokok alapján, azonban hozzátenném, hogy pontosan nem tudjuk megmondani, hogy a felsorolt országok sikereihez mekkora mértékben járult hozzá az egykulcsos SZJA.

2. Az egykulcsos SZJA bevezetésének Magyarországon beruházásösztönző hatása van.

Ezt a hipotézist jelenleg **elvetem**, az 5.1.1. alfejezetben részletezett adatok alapján. Azonban célszerűnek tartanám a későbbi nemzetgazdasági adatok vizsgálatát, ugyanis, ahogy az 5.1.2. fejezetben részletezem, ha beruházásösztönző hatása van az egykulcsos SZJA-nak, annak eredménye valószínűsíthetően csak néhány év elteltével fog jelentkezni.

3. Az alacsonyabb adókulcsnak teljesítménynövelő hatása van.

Ezt a hipotézist **elvetem**, elméleti szinten indokolható, azonban primerkutatásomban arra a következtetésre jutottam, ahogy az 5.1.2. fejezetben is kifejttem, hogy a valóságban a munkavállalók mozgásteret nagyon csekély, így ezt kimutatni közvetlenül nem lehet.

4. Az egykulcsos személyi jövedelemadó átláthatóbb és igazságosabb a progresszív adózásnál.

Ezt a hipotézist **elfogadom**, primerkutatásom alapján is, továbbá saját véleményem is az, hogy egy adórendszer annál jobb, minél átláthatóbb, egyszerűbb, és kiszámíthatóbb. Az igazságosság megítélése nehéz, az nézőpont kérdése, azonban véleményem szerint azonos tevékenységet, azonos adókulccsal kell terhelni, így helytálló az elv, miszerint mindenki 16%-os személyi jövedelemadót fizessen.

6.1. Javaslatok a témában:

Véleményem szerint az egykulcsos jövedelemadó elve jó, inkább az időzítés kérdéses, nem biztos, hogy az ország jelenlegi helyzetében indokol volt bevezetni. Továbbá aggasztónak tartom, hogy a személyi jövedelem adórendszer átalakítása miatti bevételkieséseket a kormány különadókkal kompenzálja.

Kutatásomat szeretném tovább folytatni a témában, azon belül is a beruházásösztönző hatását szeretném jobban megvizsgálni, főleg ha már több év adatai állnak rendelkezésemre.

7. IRODALOMJEGYZÉK

Benczúr Péter, Kátay Gábor, Kiss Áron, Reizer Balázs, Szoboszlai Mihály: Az adó- és transzferrendszer változásainak elemzése mikroszimulációs modell segítségével.(5.o.) [2011.]

Bod Péter Ákos Ákos [2006] Bevezetés a gazdaságpolitikába, Aula kiadó

Burján Ákos, Sándorné Új Éva, Sztanó Imréné dr., dr. Vigvári András [2012.]: Adótani alapok, Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt.

Dr. Juhász István: Az adózás története (8-10.o.), oktatási anyag

Sztanó Imréné dr. [2012]: Adózás, Saldo Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. (234.o.)

The 2011 Global executive, Ernst & Young (1086.o)

The Role of tax reform in Central and Eastern European economies (1-55.o) [1991.], OECD, Paris

7.1. Internetes források

<http://penzugy.uw.hu/fogalomtar.html> (letöltve: 2012. november 16.)

http://www.google.hu/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=0CC4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.liganet.hu%2Fnews%2F6464%2FAz_egykulcsos_szemelyi_jove_delemado_hatasai_-_LIGA_es_MSZOSZ.doc&ei=OH-hUITCCsyM4gSoz4GYDw&usg=AFQjCNGjRmQfmdaOwMR4ANv2N2hJ0GcQ2w&sig2=cuZ9QAPplnaYtlG_fbQvJQ (letöltve: 2012. október 18.), Az egykulcsos jövedelemadó hatásai (LIGA/MSZOSZ)

<http://www.brdsz.hu/html/main/2011/szja.pdf> (letöltve: 2012. október 16.), Szikora János, A személyi jövedelemadóra vonatkozó szabályok változásának hatása a nettó bérekre a 2010-2012-es években

http://epa.oszk.hu/00000/00017/00189/pdf/01_erdostibor.pdf (Letöltve: 2012. október. 20.), Erdős Tibor, Egykulcsos jövedelemadó és gazdasági növekedés

http://www.mfor.hu/cikkek/Egykulcsos_ado_itthon_is_ki_kellene_vezetni_.html# (letöltés: 2012.október 22.), Székely Sarolta, Egykulcsos adó: Itthon is ki kellene vezetni?

<http://privatbankar.hu/ado/egykulcsos-ado-mi-lehet-a-regios-orulet-mogott-247425> (letöltés: 2012. október 30.), Nagy Zsófia, Mi lehet a régiós örület mögött?

http://nol.hu/archivum/az_europai_bizottsag_ostorozza_az_egykulcsos_adot (letöltés: 2012. november 17.), Baka F. Zoltán, Az egykulcsos adót fúrja a bizottság is

<http://privatbankar.hu/ado/az-egykulcsos-ado-sikertelenségre-volt-itelve-246514>(letöltve: 2012. október 12.), Nagy Zsófia, Az egykulcsos adó sikertelenségre volt ítélve?

http://www.mfor.hu/cikkek/Egykulcsos_ado_itthon_is_ki_kellene_vezetni_.html#(letöltés: 2012.október 22.), Székely Sarolta, Egykulcsos adó: Itthon is ki kellene vezetni?

http://hvg.hu/gazdasag/20121030_Trukkos_vagy_megmagyarazhatatlan_hogy_tob (letöltés ideje: 2012. november 10.), hvg.hu, Nehezen érthető mitől bővül a foglalkoztatás

<http://humanpolitika.hu/index.php/hr-hirek/belfoeld/10451-most-akkor-bvuel-a-foglalkoztat-as-vagy-nem> (letöltés ideje: 2012. november 10.), portfolio.hu, Most akkor bővül a foglalkoztatás, vagy nem?

<http://blogs.wsj.com/emerging-europe/2012/06/08/hungary%E2%80%99s-flat-personal-income-tax-still-under-fire/?mod=WSJBlog> (letöltés ideje: 2012. november 19.) Hungary's flat personal income tax still under fire

<http://www.bloomberg.com/news/2012-01-18/imf-said-to-make-hungary-s-flat-income-tax-part-of-bailout-negotiations.html> (letöltés ideje: 2012. november 19.), IMF Said to Make Hungary's Flat Tax Part of Bailout Talks

http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/MNB/Kiadvanyok/mnbhu_mnbszemle/mnbhu-msz-201110/benczur-katay-kiss-reizer-szoboszlai.pdf (letöltve: 2012. november 19.)